

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De scholasticæ Theologiae Vanitate, qua superioris
ætatis homines, doctrinam & religionem suam
tueba[n]tur, Liber, in locos communes digestus. Omnibus
ueræ ac solidæ pietatis studiosis in primis ...**

Sarcerius, Erasmus

Francoforti, 1541

VD16 S 1775

De Praedestinatione, necessitate, et co[n]tingentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29838

DE DEO SPIRITVS SANC. 9

Spiritus sanctus procedit per modum uoluntatis. Processio spiritus sancti assimilatur processioni causati à causa, ut persona.

DE PRAEDESTINATIONE, NECESSITATE, ET CŌTINGENTIA.

Prædestinatio ex ratione & dignitate nostra commodè iudicari potest.

Prædestinationis aliqua causa in nobis est.

Dignitas & merita nostra prædestinationis causæ sunt, ad iustificationem & uitã æternã.

De prædestinatione non est agendum corã Ecclesia.

Prædestinatus potest damnari in sensu diuiso, sed non in composito.

Prædestinatio est necessaria necessitate consequentiæ, sed non consequentis.

Non omnia eueniunt iuxta diuinam prædestinationem.

Prædestinatio actiuè est Deus, passiuè est homo, qui prædestinatur.

Prædestinatio est ratio transmissionis creature rationalis ad uitam æternam in mēte Dei.

Prædestinatio importat Deum.

Prædestinatio ex parte Dei est æterna, quia quicquid est Deus, uel in Deo, est æternum, sed quantum ad id, quod importat, scilicet uitam æternam, uel collationem gratiæ, potest

B

DOCTRINA SCHOLASTICA

dici temporalis.

Quicumque prædestinatus est, contingenter prædestinatus est, & ita potuit non prædestinari, & per consequens potest damnari, & potest non saluari, quia saluatio dependet à uoluntate diuina contingenter causante.

+ Prædestinatis etiam ad uitam æternam, tamen hæc illis non contingit sine merito.

+ Deus non prædestinat hominem ad salutem, nisi per merita: nec reprobatur, ut perueniat in damnationem sine meritis. Et ideo non solum est nostra salus ex parte Dei, sed ex parte nostra.

Infra 7. A
Infra 11. b.
21. b 22. a
23. a
Prædestinatio infert necessitatem salutis, non infert necessitatem libero arbitrio, quoniam prædestinatio non est causa salutis, nisi includendo merita, & ita saluando liberum arbitrium. In potestate itaque hominis est, saluari & damnari.

Nullus est necessariò prædestinatus. Vnde Scholastica sententia: Si non es prædestinatus, fac ut prædestineris.

Prædestinatus potest damnari in sensu composito.

Libertas quædam à coactione est, quæ sic potest describi: Libertas à coactione est, qua quis non potest uiolentari ad faciendum aliquid, uel patiendum contra naturalem inclinationem

tionem, quomodo graue motum sursum uio-
lentatur. Ista libertas etiam conuenit intelle-
ctui, quia licet aliqua cognitio potest causari in
intellectu immediatè à Deo, ita ut illa non sit e-
licita ab intellectu, nec in eius potestate, non ta-
men intellectus cogitur per illam intelligere,
quia intelligere per quamcunque intellectu-
nem, non est contra naturalem inclinationem
intellectus. Et illa libertas non excludit necessi-
tatem, quia in casu intellectus necessariò intel-
ligeret, non tamen coactè.

Est & libertas quaedam immutabilitatis uel
necessitatis, prout necessitas apponitur contin-
gentiæ, est quaedam indifferentia uel contingē-
tia ad utrumq; appositarum, id est, facultas agē-
di, uel non agendi, patiendi, & non patiendi.
Voluntas enim libera omnibus alijs modis eo-
dem modo se habentibus, potest uelle & non
uelle.

Libertas semper bona est, licet abusus ma-
lus, non tamen libertas, siue potentia faciendi
bonum aut malum, mala est, sed bona, radix
honoris & laudis humanæ.

Est autem quaedam necessitas absoluta, quæ-
dam ex suppositione. Necessitas absoluta uel
simpliciter dicta, est quando aliquid simplici-
ter est necessarium, ita quod eius oppositum
includit contradictionem. Et hæc est abso-
luta necessaria, ut; Homo est uisibilis, Deus

DOCTRINA SCHOLAST.

est & cæt. quia contradictio est, quod hæc sint falsæ, & contradictoriæ ueræ. Necessitas ex suppositione, uel ex conditione est, quando aliqua conditionalis est necessaria, quamuis tã antecedens quã consequens sit contingens. Sic hæc est necessaria: Si Petrus est prædestinatus, Petrus saluabitur, & tamen tam antecedens, quã consequens est contingens. Et dicitur necessitas conditionata, id est, secundum quid, ut si homo non debeat debilitari, necesse est eum bene comedere. Et isto modo dici potest, quod confirmatio ad salutem sit necessaria.

Est præterea adhuc multiplex necessitas. Est enim necessitas uolentiae siue coactionis, quæ mouet contra naturam, ut lapis proiectus necessitatur sursum moueri &c. Necessitas uero coactionis est contra uoluntatem. Est necessitas indigentiae, ut cibi & potus in paupere. Est quædam necessitas uergens, ut quum proximo subueniendum est. Est quædam necessitas inuitabilis, qualis est in morte & primis motibus. Est quædam necessitas exigentiae, quæ est in materia disponenda ad formam, uel disposita. Est quædam necessitas immutabilitatis æternæ, hæc sola cadit in Deum, & non in alia hac necessitate Deus pater necessario gignit filium, Hæc autem necessitas non repugnat li-

ber

bertati uoluntatis, sed saltem uertibilitatis, qualis non est in Deo. Nec necessitas coactionis cadit in Deum.

Est quaedam necessitas finis, siue conditiona⁸ ta, sic necessarium est ad finem, sine quo finis haberi non potest. Sic merita sunt necessaria ad consequendam beatitudinem. Et hoc potest accipi secundum potentiam Dei ordinatam uel absolutam.

Deus dat gratiam facienti quod in se est, necessitate immutabilitatis, & ex suppositione, quia disposuit Deus dare immutabiliter gratiam facienti, quod in se est. Illa ergo ordinatione stante & suppositione, non potest non dare gratiam facienti quod in se est, quia tunc esset mutabilis.

Prædestinatum non potest non saluare Deus in sensu composito, quia impossibile est prædestinatum non saluari, quia potest non esse prædestinatus, cum prædestinatio cuiuscunque sit contingens. Sic omnis ordinatio Dei ad extra est contingens.

Gratia ponitur in definitione prædestinationis, non quia est de essentia eius, sed quia importat respectum ad gratiam.

Prædestinatio pertinet ad scientiam practica, non speculatiuam.

Prædestinatio ex parte prædestinati aliquid importat.

DOCTRINA SCHOLAST.

Aliquid potest exire ab ordine diuinæ prouidentiae, quantum ad id, quod intentum est, non autem ab ordine prædestinationis.

Prædestinatio est tantum consequentiū gloriæ, quia respicit exitum & euentum ordinis, sed prouidentia respicit ordinem tantum.

Prouidentia secundum rationem sui nominis, potest saluari in speculatione tantum, non autem prædestinatio.

Prædestinatio est tantum de bonis.

Reprobatio non est causa culpæ.

Prædestinatio est tantum entium aliquando.

Prædestinatio non est de gratiis gratis datis, nisi improprie.

9. b. Prædestinatio iuuatur precibus sanctorum, & suis & alijs bonis operibus.

Præscientia meritorum non est causa prædestinationis uniuersaliter, sed ex parte effectualiter.

Prædestinati non sunt certi de prædestinatione communiter, licet aliquibus ex speciali priuilegio reueletur, non tamen conuenit omnibus, ut reueletur.

Contingentia et necessitas sunt de transcendentibus.

Nihil est contingens, quod non habeat aliquid necessarium.

Potentialitas materiae ad esse, uel non esse, non est sufficiens ratio contingentiae.

Con

DE PRAEDESTINAT. 13

Contingens ut contingens cognoscitur directè à sensu, sed indirectè ab intellectu.

Necessitas absoluta sumitur ex principijs essentialibus tripliciter. Primo respectu non esse ratione materiæ: uel respectu esse, ratione formæ immaterialis: uel respectu formæ cōplentis totam potentiam materiæ: Secundo respectu partium formæ, uel materiæ: Tertio respectu proprietatum.

Necessarium & contingens sunt differentiae ueri, non autem boni.

DE ANGELIS BONIS.

Certè sunt hierarchiæ & praelaturæ angelorum, ita ut quidam simpliciter angeli sint, quidam archangeli, quidam throni, quidam dominationes, quidam principatus, quidam potestates, quidam cherubin, quidam Seraphin, quidam uirtutes &c.

Angeli simpliciter merentur nunc suam cōstantiam, & ne cadant.

Angeli à nobis adorari cupiunt.

Angeli adorationis cultu prosequendi sunt.

Non tantum electi, sed etiam reprobi habent proprios angelos deputatos ad custodiam.

Sanctus Michaël patronus est à Deo constitutus super Romanam Ecclesiam, ut illam ab omni malo atque interitu custodiat.

B 4

In Ps. 119.